

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. ПРАВНИ ОСНОВ

Правни основ за доношење Закона о изменама и допунама Закона о предшколском васпитању и образовању садржан је у одредби члана 97. тачка 10. Устава Републике Србије, према коме Република Србија уређује и обезбеђује, између осталог, систем у области образовања и бриге о деци.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Законом о предшколском васпитању и образовању („Службени гласник РС“, број 18/10), уређена је делатност предшколског васпитања и образовања, а нарочито начин обављања делатности у установи предшколског васпитања и образовања; ближи услови за лица која обављају васпитно-образовни рад; евиденција о васпитно-образовном раду и издавање јавних исправа и признавања исправа које издаје страна установа; организација рада предшколских установа и рад издвојених одељења; врсте и остваривање програма предшколског васпитања и образовања, посебних, специјализованих, других програма и облика рада и услуга које се остварују у предшколској установи; начин и поступак доношења програма предшколског васпитања и образовања; организација рада са децом.

Имајући у виду да је од ступања на снагу Закона о предшколском васпитању и образовању прошло седам година и да је од 2010. године, Закон о основама система образовања и васпитања мењан и допуњаван 2011, 2013, 2015. и 2016. године, као и да се у 2017. години доноси нови Закон о основама система образовања и васпитања, изменама и допунама посебног закона у области предшколског васпитања и образовања потребно је да се, комплементарно системским решењима у Закону, обезбеди ефикасно остваривање делатности предшколског васпитања и образовања.

Разлог за доношење Закона о изменама и допунама закона о предшколском васпитању и образовању је потреба да се изврше одговарајуће измене и допуне како би се, у погледу остваривања делатности предшколског васпитања и образовања, као дела јединственог система образовања у Републици Србији, обезбедило усаглашавање одредаба овог закона са одредбама закона којим се уређују основе система образовања и васпитања. Изменама и допунама закона о предшколском васпитању и образовању тежи се унапређивању примене појединих законских решења у циљу обезбеђивања и унапређивања квалитета, доступности и праведности предшколског васпитања и образовања.

Досадашња примена Закона о предшколском васпитању и образовању у пракси указала је на потребу прецизнијег уређивања језика остваривања васпитно-образовног рада, евиденције коју води и јавних исправа које издаје предшколска установа, односно основна школа која остварује припремни предшколски програм, начина развијања предшколског програма, остваривања различитих програма и облика у делатности предшколске установе, пружања подршке деци из осетљивих друштвених група, задатака

васпитача и стручног сарадника и других питања од значаја за остваривање делатности предшколске установе.

Утврђена је потреба да се одређени стручни термини другачије или прецизније дефинишу, уважавајући поједина решења у Нацрту закона о основама система образовања и васпитања и савремена теоријска разматрања у области предшколске педагогије (различити програми и облици васпитно-образовног рада; подршка деци из осетљивих друштвених група, обезбеђивање континуитета у образовању и васпитању) а у циљу остваривања права детета на квалитетно предшколско васпитање и образовање и пружања одговарајуће подршке деци и породици у систему образовања.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Чланом 1. Нацрта закона о изменама и допунама Закона о предшколском васпитању и образовању (у даљем тексту: Нацрта закона) извршена је измена члана 5. Закона о предшколском васпитању и образовању (у даљем тексту: Закон), која се односи на могућност остваривања програма васпитно-образовног рада или његовог дела на страном језику, односно двојезично, ради усклађивања са новим Законом о основама система образовања и васпитања.

Чланом 2. Нацрта закона извршена је измена члана 6. Закона којим се прописује евиденција и јавне исправе у циљу усклађивања са новим Законом о основама система образовања и васпитања. У том смислу је прецизирана евиденција коју води и јавне исправе које издаје предшколска установа, односно основна школа која остварује припремни предшколски програм, као и језик и писмо на којем се води прописана евиденција. Одредбама ст. 8. и 9. овог члана Нацрта закона, предвиђен је правни основ да министар пропише врсте, назив, садржај образаца и начин вођења, попуњавања и издавања евиденције и јавних исправа из ст.2. и 4. овог члана Нацрта закона и да одобрава издавање образаца из ст. 2. и 4. овог члана Нацрта закона. **Новина у ставу 2. тачка 2) овог члана Нацрта закона се односи на прописивање педагошке документације о васпитно-образовном раду.** С обзиром на то да се документовање васпитно-образовног рада не може сводити на евидентирање, измењен је члан 6. Закона.

Чланом 3. Нацрта закона мења се члан 7. Закона, тако што се прописује евиденција о детету. Имајући у виду одредбе новог Закона о основама система образовања и васпитања којима се уређују, између осталог, сврха обраде података, као и начин прикупљања, обраде, чувања и коришћења података из евиденција, евиденција о детету води се у циљу обезбеђивања транспарентног прикупљања неопходних података о детету у прописаном облику и ефикасног коришћења истих за потребе функционисања образовног система, односно у циљу праћења, проучавања и унапређивања васпитања и образовања деце уз поштовање прописа којима се уређује заштита података о личности.

Чланом 4. Нацрта закона, после члана 7. Закона додају се чл. 7а и 7б Закона, којима се прописује евиденција о запосленима и употреба печата. У

складу са новим Законом о основама система образовања и васпитања, евиденција о запосленима прописује се и Нацртом закона у циљу праћења и унапређивања квалитета, ефикасности и ефективности рада установе и запослених. Новина у овом члану Нацрта закона је прописивање употребе печата у предшколској установи, односно основној школи која остварује припремни предшколски програм, за оверавање веродостојности јавних исправа које издају, као и да се статутом установе одређује лице одговорно за употребу и чување печата.

Чланом 5. Нацрта закона извршене су измене и допуне члана 14. Закона, ради усклађивања са новим Законом о основама система образовања и васпитања, у делу којим се прописује упис у установу и право на образовање страних држављана, лица без држављанства и тражиоца држављанства. Такође, извршене су допуне у ставу 2. овог члана, којима се после речи „родитељ“ додају речи „други законски заступник детета“, у циљу усклађивања са новим Законом о основама система образовања и васпитања, и доследно се примењују у Нацрту закона.

Чланом 6. Нацрта закона извршена је измена у члану 15. Закона брисањем става 3. овог члана Закона. Имајући у виду да је процес доношења Основа програма предшколског васпитања и образовања прописан законом којим се уређују основе система образовања и васпитања, те да је у процесу израде овог програмског документа потребно уважити савремена теоријска схватања у области предшколске педагогије, приоритете образовне политике, потребе и захтеве праксе предшколског васпитања и образовања као и промену околности у којима се она остварује, није потребно, нити пожељно прописивати садржај програмске концепције, односно Основа програма предшколског васпитања и образовања.

Чланом 7. Нацрта закона извршене су измене и допуне члана 16. ст. 2-4. Закона, ради усклађивања са новим Законом о основама система образовања и васпитања, у делу који предвиђа општински савет родитеља. Следствено томе, предшколски програм садржи и податке о остваривању сарадње са саветом родитеља формираним у јединици локалне самоуправе. Извршена су и одговарајућа термилошка прилагођавања која се односе на остваривање различитих облика и програма васпитно-образовног рада, других облика рада и услуга у предшколској установи. Термини „облици и програми васпитно-образовног рада“ уводе се Нацртом закона као педагошки примеренији, у односу на термине „посебни и специјализовани програми“ и доследно користе у Нацрту закона. Такође, измене у ставу 4. овог члана Закона, представљају рационално и целисходно сажимање текста, без нарушавања смисла одредбе.

Чланом 8. Нацрта закона извршене су измене и допуна члана 17. ст. 1. и 3. Закона, ради усклађивања са новим Законом о основама система образовања и васпитања, у делу који се односи на могућност школе да остварује припремни предшколски програм. Извршена измена у ставу 1. овог члана Закона којом се бришу речи: „по прибављеном мишљењу савета родитеља и сагласности надлежног органа оснивача на планирана материјална средства за његово остваривање“, учињена је ради непримењивости у пракси. С обзиром на

то да се предшколски програм доноси на неодређено време, а мења се по потреби, ради усаглашавања са насталим променама у току његовог остваривања, није целисходно предвидети да надлежни орган оснивача даје сагласност на планирана материјална средства за остваривање предшколског програма. Наиме, орган управљања установе доноси финансијски план установе, који није саставни део предшколског програма.

Чланом 9. Нацрта закона мења се назив и садржај члана 18. Закона. Назив: „Врсте програма у оквиру предшколског програма“ мења се у назив: „Различити облици и програми васпитно-образовног рада“. Садржај члана 18. Закона измењен је у складу са новим Законом о основама система образовања и васпитања којим се укидају термини „посебни и специјализовани програми“, а уведе термини „различити облици и програми“ као педагошки примеренији. Наиме, у примени ове одредбе Закона установљено је да посебни и специјализовани програми често нису интерпретирани на адекватан начин, остављајући могућност приписивања различитих негативних конотација овим терминима (примера ради, могли су погрешно сугерисати да се ради о програмима посебно намењеним одређеној популацији деце, односно њиховој евентуалној сегрегацији). Уместо да допринесе повећању обухвата деце и унапређивању квалитета и разноврсности понуде програма и облика у делатности предшколских установа, што је била основна намера њиховог увођења и уређивања прописима, у пракси се дешавало свођење посебних и специјализованих програма на тзв. комерцијалну понуду програма и услуга намењених преваходно појединој, већ уписаној деци. Из тог разлога, предвиђена измена члана 18. Закона има за циљ да допринесе јаснијем тумачењу сврхе ширења програмске понуде предшколске установе, како од стране оснивача и предшколске установе, тако и родитеља и других заинтересованих страна. На овај начин се експлицитније и недвосмислено указује да предшколска установа, осим остваривања програма васпитно-образовног рада у целодневном трајању, развија и друге облике и програме. Такође, интенција је да се мотивише оснивач предшколске установе да различите програме и облике третира као подједнако важне у остваривању прописаних циљева и принципа предшколског васпитања и образовања и да подржи њихово остваривање. Програми и облици васпитно-образовног рада, могу испуњавати различите функције (неге, васпитања и образовања деце, одмора и рекреације, пружања подршке породици, неговања језика и културе националне мањине, посредовања појединих подручја културе, науке и уметности), а предшколска установа их креира и остварује уважавајући особености локалног контекста, односно према утврђеним потребама и интересовањима деце и породица и специфичностима локалне заједнице. Ставом 3. овог члана Нацрта је предвиђен правни основ да министар пропише ближе услове о начину остваривања и финансирања различитих облика и програма из става 2. овог члана Нацрта закона. Овим чланом Нацрта закона није предвиђено остваривање прилагођених или преузетих програма из васпитно-образовних програма других земаља, имајући у виду неприменљивост ове одредбе у пракси. Важећа концепција предшколског васпитања и образовања и до сада је омогућавала увођење елемената различитих педагошких оријентација у процесу развијања предшколског програма установе. Такође, новим Законом о основама система образовања и васпитања на јединствен начин, за све нивое

доуниверзитетског образовања, прописано је да страна установа остварује програм донет и акредитован у иностранству.

Чланом 10. Нацрта закона брише се члан 19. Закона (Посебни и специјализовани програми), у складу са новим Законом о основама система образовања и васпитања, којим се укидају термини „посебни и специјализовани програми“, а уводе термини „различити облици и програми“, што је образложено у члану 9. Нацрта закона.

Чланом 11. Нацрта закона извршена је измена члана 20. Закона, у циљу доследног термилошког усклађивања предвиђених решења у Нацрту закона. Измена подразумева да за децу на болничком лечењу предшколска установа организује остваривање програма васпитно-образовног рада у одговарајућим здравственим установама, а не посебног програма. Специфичност програма васпитно-образовног рада са децом у здравственим установама огледа се у начину и условима остваривања програма, што не подразумева прописивање овог програма као посебног, полазећи од циљева и принципа предшколског васпитања и образовања и имајући у виду заједничка концепцијска полазишта у развијању програма васпитно-образовног рада са децом (схватања о детету и детињству, игри и учењу, улогама васпитача, грађењу партнерства са породицом и локалном заједницом итд.). Овим чланом Нацрта закона мења се досадашњи став 2. овог члана Закона који предвиђа могућност да се изузетно, остваривање припремног предшколског програма организује у породици, имајући у виду да је остваривање припремног предшколског програма предмет уређивања подзаконског акта прописаног чланом 22. Закона. Ставом 2. овог члана Нацрта закона предвиђен је правни основ да министар пропише ближе услове о начину остваривања програма васпитно-образовног рада у одговарајућим здравственим установама.

Чланом 12. Нацрта закона извршене измене у члану 23. Закона, којима се реч „старатељ“ замењује речима „други законски заступник детета“, представљају термилошко усклађивање са новим Законом о основама система образовања и васпитања, и доследно примењују у Нацрту закона.

Чланом 13. Нацрта закона извршене измене и допуне у члану 24. Закона, представљају термилошко усклађивање са новим Законом о основама система образовања и васпитања.

Чланом 14. Нацрта закона извршена измена у члану 25. став 2. Закона, којом се реч „старатељ“ замењује речима „други законски заступник детета“, представља термилошко усклађивање са новим Законом о основама система образовања и васпитања.

Чланом 15. Нацрта закона брише се члан 29. Закона којим је прописан модел центар, а имајући у виду да је новим законом којим се уређују основе система образовања и васпитања уведен нови правни институт – модел установа, на јединствен начин за све нивое доуниверзитетског образовања.

Чланом 16. Нацрта закона извршене су измене и допуне члана 30. Закона којим се прописује начин формирања васпитних група и сходно томе

број деце у васпитним групама. Изменама и допунама у ставу 3. овог члана Закона остварује се логичка конзистентност (у делу који прописује број деце истог узраста која се уписују у васпитну групу). Такође, изменама ст. 7. и 8. овог члана Закона извршено је усаглашавање са новим Законом о основама система образовања и васпитања, којим се прописује могућност да основна школа остварује припремни предшколски програм.

Чланом 17. Нацрта закона мења се члан 34. Закона. Назив: „Деца са сметњама у развоју“ мења се у назив: „Подршка деци из осетљивих друштвених група“. Изменама овог члана Закона врши се усклађивање са новим Законом о основама система образовања и васпитања, у делу који прописује индивидуални образовни план и интерресорну комисију. Такође, отклањају се термилошке нејасноће, односно појашњава да се за укључивање детета са сметњама у развоју и инвалидитетом у васпитну групу обезбеђује подршка путем развијања плана индивидуализације, односно индивидуалног васпитно-образовног плана. Због потреба праксе и дилема у примени овог члана Закона, прецизирано је да предшколска установа, уколико је потребно, обезбеђује израду, доношење и реализацију ИОП 1- прилагођавање начина рада и услова у којима се изводи васпитно-образовни рад, а не и друге врсте ИОП-а. Имајући у виду програмску концепцију и специфичност предшколског васпитања и образовања, ИОП 2 и ИОП3 нису предвиђени видови додатне подршке детету у предшколском васпитању и образовању. Изменама члана 34. Закона прописана је могућност умањења броја деце у васпитној групи у коју је уписано дете са сметњама у развоју, које остварује право на додатну подршку у васпитној групи уз план индивидуализације или ИОП1. Имајући у виду да ниво додатне подршке утврђује тим за инклузивно образовање у установи, доношење плана индивидуализације је први корак у пружању додатне подршке у образовању деци са сметњама у развоју. Новина коју уводи овај члан Нацрта закона је да се дете не може уписати у развојну групу без мишљења интерресорне комисије. У циљу унапређивања квалитета васпитно-образовног рада, уважавајући принципе предшколског васпитања и образовања, наглашена је неопходност планирања и реализације активности које подржавају свакодневну вршњачку интеракцију деце различитих васпитних група и доприносе грађењу квалитетних односа између деце, као и између деце и одраслих. Изменама члана 34. предвиђено је и да предшколска установа и основна школа, у сарадњи са родитељима, односно другим законским заступницима детета, планирају и остварују заједничке транзиционе активности, као вид подршке прелазу детета у другу установу или на следећи ниво образовања.

Чланом 18. Нацрта закона извршена измена у члану 35. Закона, којом се реч „старатеља“ замењује речима „другог законског заступника детета“, представља термилошко усклађивање са новим Законом о основама система образовања и васпитања.

Чланом 19. Нацрта закона мења се члан 38. Закона у циљу усклађивања са новим Законом о основама система образовања и васпитања и изражавања специфичности циљева и принципа предшколског васпитања и образовања у смислу прецизирања задатака васпитача, медицинске сестре-васпитача и дефектолога васпитача.

Чланом 20. Нацрта закона извршене су измене у члану 39. став 1 тач.1) и 2) Закона којима се одредбе које прописују образовање медицинске сестре-васпитача и васпитача усклађују са одредбама Нацрта закона о основама система образовања и васпитања и прописима у високом образовању.

Чланом 21. Нацрта закона мења се члан 41. Закона у циљу усклађивања са новим Законом о основама система образовања и васпитања и изражавања специфичности циљева и принципа предшколског васпитања и образовања у смислу прецизирања и детаљније разраде задатака и улоге стручног сарадника у предшколској установи.

Чланом 22. Нацрта закона мења се члан 42. Закона у делу који утврђује нивое студија другог степена, ради усклађивања са одредбама Нацрта закона о основама система образовања и васпитања и прописима о високом образовању.

Чланом 23. Нацрта закона извршена је измена, тако што се у члану 43. став 2. Закона, речи: „посебне и специјализоване програме”, замењују речима: „различите програме и облике у оквиру предшколског програма, чиме се врши се терминолошко усклађивање са новим Законом о основама система образовања и васпитања и доследно користе у овом нацрту закона.

Чланом 24. Нацрта закона мења се члан 45. Закона којим је прописано образовање сарадника у предшколској установи. Изменама овог члана Закона врши се усклађивање са новим Законом о основама система образовања и васпитања и прописима о високом образовању. Такође, изменама у члану 45. став 1, тач) 2 врши се раздвајање сарадника који обављају послове унапређивања превентивно-здравствене заштите, од сарадника на пословима унапређивања, планирања и организације исхране у предшколској установи, имајући у виду да се ради о различитим делатностима, природи посла и захтеваном степену образовања за ове профиле сарадника.

Чланом 25. Нацрта закона извршене су измене члана 46. Закона у смислу прецизирања улоге педагошког асистента у предшколској установи а у циљу усклађивања са новим Законом о основама система образовања и васпитања.

Чланом 26. Нацрта закона извршена је измена и допуна, тако што се у члану 50. став 1 Закона, после речи „самоуправе“, бришу речи: „у висини 20% од економске цене по детету“ ради усклађивања са одредбом новог Закона о основама система образовања и васпитања којом се на нов начин прописује учешће локалне самоуправе у обезбеђивању средстава за остваривање делатности предшколског васпитања и образовања и локалној самоуправи препушта да утврди економску цену предшколског програма по детету и висину свог учешћа (у распону до 80 одсто од економске цене по детету). У ставу 3. овог члана Закона, додају се речи: „у складу са прописима којима се уређује финансијска подршка породици са децом”, чиме се прецизира да се од обавезе плаћања из члана 50. став 1. Закона, у целодневном и полудневном боравку, изузимају деца без родитељског старања, деца са сметњама у развоју и деца из материјално угрожених породица у складу са прописима којима се уређује

финансијска подршка породици са децом. Наиме, Нацртом закона о основама система образовања и васпитања прописано је да се у буџету Републике Србије обезбеђују и средства за остваривање припремног предшколског програма у години пред полазак у школу, програма за рад са децом са сметњама у развоју и инвалидитетом, као и са децом на болничком лечењу, а не и финансијска подршка породици са децом чије је уређивање у надлежности министарства за социјална питања.

Чланом 27. Нацрта закона извршене измене и допуне у члану 53. ст. 1 и 2. Закона учињене су ради усклађивања, односно повећања висине новчаних казни за предшколску установу, односно основну школу која остварује припремни предшколски програм, као и новчане казне за директора, односно одговорно лице предшколске установе, односно школе која остварује припремни предшколски програм за прекршај одговарајућих норми Закона о предшколском васпитању и образовању.

Чланом 28. Нацрта закона предвиђа се рок за доношење подзаконских аката за спровођење овог закона.

Чланом 29. Нацрта закона предвиђа се рок за ступање на снагу овог закона.

IV. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона није потребно обезбедити додатна средства у буџету Републике Србије.